

Christus' dood en onze dood

Liturgiesuggesties:

Schriftberijming 19: 1, 3 en 5
Psalm 138: 4 OB
1 Corinthiërs 15: 35-58
Psalm 71: 1 en 2
Zondag 16: 40-43
Psalm 71: 8 en 9
Gezang 470
Psalm 73: 9 en 10

Voor de kinderen:

Jongens en meisjes,
Michiel heet hij. Een jongen van een jaar of zeven.
Ik had veel over Michiel gehoord.
Z'n opa en oma waren wat wijs met hem.
Ik leerde Michiel kennen op de dag toen zijn opa werd begraven.
Michiel was er bij.
We liepen over de begraafplaats naar het graf waar zijn opa begraven zou worden.
Maar Michiel liep helemaal alleen.
Ik zag wel dat hij heel verdrietig was.
Wat wil je ook, als je liefste opa is gestorven en je hem begraven moet.
Ik liep op Michiel toe en stak hem mijn hand toe.
Samen liepen we hand in hand over de begraafplaats.
Samen stonden we - hand in hand - bij het open graf.
Samen liepen we - hand in hand - de begraafplaats weer af.
Een week na de begrafenis van zijn opa kreeg ik een tekening van Michiel.
'Voor de dominee' - stond er met grote letters boven.
Ik heb er vanmiddag nog naar gezocht, maar ik kon de tekening niet zo gauw vinden.
Ik heb hem wel bewaard ... als een herinnering.
Als een herinnering aan die dag van de begrafenis van zijn opa.

Ik moest vandaag weer aan Michiel denken.
Hij zal nu tien jaar ouder zijn, een jaar of zeventien.
Ik vroeg me af: zou Michiel het nog geloven, toen we samen bij het graf stonden en we samen mochten zeggen: Eens zal God alle dode mensen weer levend maken.
Eens zal God alles dingen nieuw maken.
'Stil maar wacht, maar, alles wordt nieuw, de hemel en de aarde.'

In de preek van vanmiddag mag ik, jongens en meisjes, de mensen vertellen ... dat God ook ons dode lichaam weer helemaal nieuw zal maken.
Een nieuw lichaam - net als dat van de Here Jezus.
Want Hij is gestorven, maar Hij is ook weer opgestaan.

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongelui,

In de Flevo-polder is een Rijksinstituut dat zich bezig houdt met het onderzoek van uiterst besmettelijke bacteriën en virussen.

Het is door hoge hekken en prikkeldraad hermetisch van de buitenwereld afgesloten.

Bezoekers worden - slechts in hoge uitzondering toegelaten.

De onderzoekers binnen zijn aan strikte veiligheidseisen onderworpen.

En toch ... een aantal jaren geleden kon je lezen, dat er uit dat - streng bewaakte laboratorium - een besmettelijk virus was ontsnapt.

Hoe dat kon gebeuren?

Het was in ieder geval een feit!

Er werd dan ook groot alarm geslagen.

Want zo'n virus heb je niet in de hand.

Het infecteert de één na de ander, totdat tenslotte heel de bevolking er door is besmet.

Daarom moet je maatregelen nemen.

Wanneer je, broeders en zusters, jongens en meisjes, regelmatig in contact komt met mensen die aan een besmettelijke ziekte lijden en regelmatig een - met bacillen - vergeven atmosfeer inademt, ligt het voor de hand dat die ziekte jou ook in zijn greep krijgt.

Ook daartegen moet je maatregelen nemen.

Je moet anti-stoffen gebruiken, je laten inenten, medicijnen slikken, consequent je handen wassen, enz.

Als je dat niet doet, word je vrijwel zeker door die ziekte aangestoken.

Dan wordt je besmet door hetzelfde virus.

In de gemeente van Korinthe moesten ze terdege oppassen voor zo'n infectie-ziekte. In de gemeente van Korinthe was het virus losgebroken van de loochening van een lichamelijke opstanding.

Dat virus drong steeds verder de gemeente binnen.

Heel de gemeente liep het gevaar door dat virus te worden besmet.

Daarom: tegenmaatregelen nemen; dát moeten de gemeenteleden van Korinthe doen.

Ze moeten regelmatig het medicijn innemen van het geloof in de opstanding der doden.

Ze moeten zich voortdurend die opstanding bewust zijn.

Zich door die opstanding laten beheersen: In hun handel en wandel, in hun geloven en beleven.

Heel hun optreden, heel hun doen en laten moeten ze telkens weer bewust ... tegen het licht van de opstanding plaatsen.

Het licht van de opstanding moet - net als het licht achter een röntgenfoto - hun levensfoto doorlichten.

Niet eens per maand, maar elke zondag - de dag van de opstanding - en eigenlijk: elke dag!

Paulus, gemeente, heeft - met inzet van al zijn pastoraal - medische kennis - dat virus met klem bestreden.

Tegenover hen, die zeggen dat er geen opstanding der doden is, poneert hij met grote kracht, dat er wel degelijk een opstanding is:

"Maar nu, Christus is opgewekt uit de doden, als eersteling van hen, die ontslapen zijn.

Want, dewijl de dood er is door een mens, is ook de opstanding der doden door een mens.

Want evenals in Adam allen sterven, zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden." (vers 20,21).

Jezus Christus is opgestaan.

En zijn opstanding is de garantie, het onderpand van mijn opstanding.

Ja maar, ... Hoe moet ik me dat voorstellen? vraagt één van die dwazen in Korinthe, die de opstanding van het lichaam maar een vreemd en ongeloofwaardig iets vinden.

"Hoe worden de doden opgewekt?

En met wat voor lichaam komen zij?" (vers 35).

Op die vragen gaat Paulus nú in.

Een wonderlijk en moeilijk gedeelte dat laatste deel van 1 Korinthe 15.

Het is na Pasen voor de apostel Paulus ondenkbaar dat hij die vragen uit de weg zou gaan.

Sommigen uit Korinthe hebben met een opstanding uit de doden grote moeite.

Is het niet allemaal óp ... bij het passeren van de laatste grens?

Niet zelden is het laatste eind van onze reis in vergankelijkheid ... vol van vragen en problemen.

Ons levenseinde kan zo ontluisterend zijn.

Nu al is er een groot tekort aan bedden in verpleegtehuizen.

Ontluisterend ... wat je daar aantreft.

En de dood, naar Gods bedoeling onze laatste vijand, valt in geen mensenleven weg te sturen.

En toch ... er is na Pasen méér te zeggen!

Paulus stottert bijna om het onzegbare te verwoorden.

Hij probeert in dit gedeelte een geheim onder woorden te brengen, dat nog niet ontsluit is.

Er ligt nog een sluier overheen.

Dat is net alsof je van de buitenkant door een raam naar binnen kijkt waar vitrage voor hangt.

Je ziet wel het één en ander - en hoe dichter je bij dat raam kunt komen, hoe meer je daar binnen ontdekt.

Maar toch blijft alles vaag.

Het blijft bij vage omtrekken.

De details kun je pas zien als de sluier wordt weggenomen.

(Vanmiddag) broeders en zusters, jongens en meisjes, proberen we heel dicht bij dat raam te komen en samen proberen we bij Gods toekomst naar binnen te kijken.

*

1. Hoe worden de doden opgewekt?

Paulus neemt het beeld op van de eerstelingen.

Jezus' opstanding is als de eerste schoof van een grote oogst waarin alle gelovigen zullen worden verzameld.

Maar voordat er geoogst kan worden, moet er eerst worden gezaaid.

Om vrucht te kunnen voortbrengen, moet de graankorrel in de aarde vallen en sterven (Joh. 12:24).

Of om het met de woorden van onze tekst te zeggen: "Want dit vergankelijke moet onvergankelijkheid aandoen en dit sterfelijke moet onsterfelijke aandoen."

Moet je eens zien - zegt Paulus - wat er met zo'n graankorrel gebeurt.

Die gaat de grond in als een kale korrel.

Maar kijk eens wat er uit groeit: een halm en een aar vol korrels.

Je kent die korrel gewoon niet weer terug.

Hoe is het mogelijk, denk je, dat uit zo'n kale korrel zóiets te voorschijn komt.

Als je die graankorrel in je hand houdt en ... er naar kijkt, denk je toch: het is onmogelijk.

Het kán gewoon niet.

Uit één zo'n kleine korrel, een pracht van een korenaar.

Het is onbestaanbaar.

Maar het gebeurt wél.

Je snapt misschien niet hóe het kan, maar je ziet het gebeuren, voor je ogen.

Zo'n kale korrel gaat de grond in en na verloop van tijd groeit er nieuw leven uit.

Zo zijn er, broeders en zusters, jongens en meisjes, meer voorbeelden te geven.

En in elk van die gevallen geeft God aan élk zaad een eigen, specifieke, nieuwe bestaansvorm.

Zou Hij dat dan ook niet kunnen bij gestorven mensen, die als graankorrels de grond in gaan, als zaad gezaaid worden in de akker van de aarde?

Zou God hun niet een nieuwe, ongedachte, stralende bestaansvorm kunnen geven, die precies bij de mens past?

Zoals Ezechiël dat zag gebeuren in dat dal vol kale, verbleekte doodsbeenderen?

*

a. Maar, gemeente, voordat er uit het zaad, nieuw leven kan voortkomen, moet het zaad sterven in de aarde.

Het zaad zal door de dood heen moeten, ... zal het levend worden in een plant.

Dat afsterven van het zaad ... gebeurt niet ineens, dat afsterven gebeurt een mensenleven lang.

Dat begint eigenlijk al in de moederschoot!

Je zou toch denken: Daar gróeit toch het nieuwe leven!

De Bijbel keert het als het ware om: Daar begint het áfsterven van de mens.

Een afsterven van de mens, die te maken heeft met zonde.

Bij de doop van een klein kindje lezen en belijden we in ons doopformulier: "... opdat het dit leven - dat toch niet anders is dan een gestadige dood - om Uwentwil getroost zal verlaten..."

En zingt Psalm 51 daar niet van: "Zie, in ongerechtigheid ben ik geboren, in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen."

Wij, mensen, broeders en zusters, jongens en meisjes, zijn vergankelijk.
Vergankelijk. In de Bijbel wil dat woord het proces van vernietiging aangeven: iets wordt tot niets teruggebracht.

Het leven ontstaat uit niets - want dat is de betekenis van het bijbelse woord scheppen.

En het leven wordt uiteindelijk tot niets terug gebracht: "Stof zijt gij, en tot stof zult gij wederkeren."

Wij, mensen, zijn vergankelijk.

We merken het aan de rimpels in onze huid.

Aan de pijn die door je heen kan schieten, aan de vermoeidheid die je overvallen kan, aan de gebreken die met de ouderdom komen, aan de krachten die minder worden.

Het zaad zal door de dood heen moeten wil het levend worden in een plant en ... wil het vrucht dragen.

De dood moet er zijn zal er opstanding zijn.

Sterker nog: de dood is het middel, de weg voor de Here God om tot de opstanding te komen.

*

b. De Here God!

Ja, want Hij wekt op uit de dood.

Hij geeft aan het zaad een nieuw lichaam.

Dat is al zo in de natuur.

De mens zaait een zaad in de aarde.

Hij kan niets anders doen, dan het overgeven aan de dood.

Maar GóD geeft er een lichaam aan.

In elk grassprietje, dat in het voorjaar uit de grond schiet, is de levende God met zijn scheppende kracht en daad bezig.

Zo is het ook in de opstanding.

De mens is dan het zaad dat gezaaid wordt.

De mens in zijn totaliteit.

Maar God dóet iets met de mens in de dood.

Hij doet hem opstaan.

Hij geeft hem een nieuw lichaam.

Daar is, broeders en zusters, jongens en meisjes, de kracht van God voor nodig.

De opstanding is voluit een daad van God.

Daarom moeten we ook ons vertrouwen, onze hoop, onze verwachting op God houden.

Op zijn beloften. In dít leven, en ... in het leven ná dit leven.

"God geeft er een lichaam aan, gelijk Hij dat gewild heeft, en wel aan elk zaad zijn eigen lichaam."

Aan elk mens zijn eigen, specifieke lichaam.

*

c. En toch is er verschil.

We zaaien niet een plant.

We zaaien slechts een zaad.

Zoals uit een graankorrel nooit een tomatenplant kan groeien en het omgekeerde evenmin.

Zo zal in de opstanding - op de één of andere wijze - een verband bestaan tussen ons mens-zijn nu en ons mens-zijn dan.

God geeft aan het zaad een lichaam, gelijk Hij dat gewild heeft.

God geeft aan elk zaad zijn eigen lichaam, d.w.z. dat lichaam dat bij het zaad pást, maar ook bij dit bepaalde zaad hóórt.

Iets van wat ik nú ben, herken ik in de opstanding straks terug.

Deze opstanding, de erfenis van iedere gelovige, heeft Christus' opstanding ten voorbeeld.

*

2. Met wat voor een lichaam worden we dan opgewekt?

Dat is de tweede vraag waar Paulus op ingaat.

Hij schrijft opnieuw aan de vragenstellers in Korinthe: 'Nu zijn we nog een natuurlijk lichaam, een lichaam dat sterven moet.

Maar in de opstanding wordt een geestelijk lichaam opgewekt.'

Zo staat er ook geschreven: De eerste mens, Adam, werd een levende ziel; de laatste Adam een levendmakende geest."

We moeten daaruit, broeders en zusters, jongens en meisjes, niet afleiden dat een mens uit twee delen bestaat: een lichaam, dat sterft en een ziel, die voortleeft, al of niet bij God.

Dat zou, griekse, heidense filosofie zijn.

Een mens is - volgens de Bijbel - ondeelbaar.

Volgens de Schrift hééft de mens geen ziel, maar is hij ziel.

En omdat de mens ziel is, daarom is hij eindig, vergankelijk.

Daarom zal die mens ook geheel sterven: de natuurlijke mens: Adam, de levende ziel, de mens zelf!

De geestelijke mens, de mens, die geheel en al beheerst zal worden door Gods Geest ... die zal worden opgewekt.

Dat danken we aan de laatste Adam, Christus, het Hoofd van de nieuwe mensheid. Want Hij is een levendmakende Geest.

Als u goed luistert hoort u dat ik in de preek de woorden mens en lichaam door elkaar gebruik.

Dat doet Paulus immers ook.

We moeten niet doen alsof we één of andere onsterfelijke kern of kiem hebben, die de dood overleeft.

Een kiem waaruit God dan een nieuw lichaam zou kunnen maken.

Wel is ons door God een beeld gegeven.

We worden gezaaid.

En dat gebeurt in vergankelijkheid.

"Vlees en bloed" kunnen immers niet het Koninkrijk beërven.

Zo, zoals wij nu zijn, kunnen wij dat Koninkrijk niet binnengaan.

Want dat Koninkrijk van God, het komende Rijk van eeuwige vrede, is van een heel ander karakter: Het is onvergankelijk.

En vergankelijkheid en onvergankelijkheid verdragen zich niet met elkaar.

Ze kunnen niet samengaan. Ze sluiten elkaar uit.

Maar zoals God tegen een levend mens zegt ... dat hij sterven moet, zo zal Hij tegen een gestorven mens zeggen ... dat hij leven mag.

Zo zeker als er een natuurlijk lichaam is, dat gezaaid wordt, zo zeker is er een geestelijk lichaam, dat wordt opgewekt.

Wij dragen nu nog een beeld van de stoffelijke, de aardse mens - maar het is nog meer waar ... dat wij het beeld van de Hemelse, dat is de tweede, de laatste Adam, zullen dragen.

Paulus, broeders en zusters, jongens en meisjes, zoekt naar woorden.

Hij stamelt en stapelt de ene tegenstelling op de andere:

uit de aarde - uit de hemel;

gezaaid - opgewekt;

in vergankelijkheid - in onvergankelijkheid;

in zwakheid - in kracht;

beeld van de stoffelijke - beeld van de hemelse;

sterfelijke - onsterfelijke;

eerste Adam - tweede Adam.

Maar met al die tegenstellingen wil Paulus aangeven: 'Zó, als mens van vlees en bloed, kun je het Koninkrijk van God niet binnengaan.'

"Want dit vergankelijke moet onvergankelijkheid aandoen en dit sterfelijke, onsterfelijke."

Het vergankelijke is voor de gelovige als een zaad, dat weliswaar op de dodenakker wordt gezaaid, maar wat uitzicht biedt.

Het zal ontkiemen.

God zal er een onvergankelijk, niet sterfelijk, niet mismaakt of aangetast lichaam aan geven.

Elk zijn eigen lichaam, maar ... verheerlijkt.

Geen virus of bacil of kwaadaardig woekerende cel zal kans zien dit lichaam aan te tasten.

En de apothekers gaan met pensioen.

Artsen en specialisten treden vervroegd uit.

De dood, zegt Paulus, is verslonden.

De overwinning is behaald, ... eindelijk!

En die stekende engel in ons bestaan - waar we allemaal zo bang voor zijn - en die geen mens kan ontlopen, die kan ik nú al uitdagen!

Nu heeft die engel nog een kans.

Maar de dood is op sterven na dood!

Alles wat aan dood, verderf en ziekte herinnert, zal uit het nieuwe lichaam, uit de nieuwe mens worden weggedaan.

We zullen een lichaam ontvangen als dat wat op Christus' opstandingslichaam lijkt.

Het zal heel anders functioneren en heel anders onderhouden worden dan het lichaam dat we nu zijn en hebben.

Totaal anders.

Het zal geschikt zijn voor een totaal andere dimensie.

Om dan ook voor eeuwig bij God te zijn.

Een verheerlijkt lichaam.

Dat opstandingslichaam komt op één of andere wonderbaarlijke wijze uit ons sterfelijke lichaam voort.
Denk maar aan een beuk en een beukenootje.
Dat beukenootje en die beuk lijken geen sikkepit op elkaar.
Uit zo'n klein beukenootje kan een prachtige beuk groeien.
En die beuk gaat dan weer zulke kleine beukenootjes produceren.
Eigenlijk vormen ze samen een eenheid, één 'plant'.
Ook al zou je dat op het eerste gezicht niet zeggen.
Er is een duidelijk verband.
Maar er is tegelijk verschil.
Kijk toch eens naar zo'n schitterend bloeiende boom, en vergelijk dat nu eens met een armzalig klein bruin beukenootje.
Wie in zijn leven alleen deze kleine bruine nootjes heeft gezien ... kan zich er onmogelijk een voorstelling van maken hoe een beuk eruit zal zien.

Broeders en zusters, jongelui, het is waar.
Het opstandingslichaam komt op de een of andere wonderbaarlijke manier uit ons sterfelijk lichaam voort.
Net zoals een beuk op een wonderbaarlijke wijze voortkomt uit een beukenootje.
Maar we kunnen ons er geen echte voorstelling van maken.
Wat we wel mogen weten is dat dat opstandingslichaam zoveel heerlijker zal zijn dan ons lichaam van nu.
Misschien zegt u dat u daar nú niet zoveel aan hebt.
Dat is misschien zo.
Maar het is toch een troost te weten dat u niet altijd blijft als u nu bent.
Eenmaal gaat u net zo schitterend bloeien als een beuk in het voorjaar.

*

Is er dan verder niets over dit opstandingslichaam te zeggen, vanmiddag, vanuit de Bijbel of onze belijdenis?
Heel in het kort dan ...
Van dat nieuw lichaam worden drie kenmerken genoemd:
a. Het is onvergankelijk.
Het valt buiten de afbrekende, vernielende en vernietigende macht van de zonde en de dood.
b. Het zal ook een verheerlijkt lichaam zijn.
Het zal stralen van levenslust, van gezondheid, van eeuwigheid.
Het is een lichaam dat hoort bij de ereburgers van Gods Koninkrijk.
c. Het is ook een lichaam vol dynamiek, vol beweging en kracht.
Het zal zich in alle kracht kunnen ontwikkelen en ontplooien.
Er zullen geen krachten meer zijn die het kunnen afbreken.
Kortom: Ons staat een in de toekomst iets geweldigs te wachten: de opstanding uit de dood en ... een onvergankelijk en een verheerlijkt lichaam.

*

Er moet, broeders en zusters, jongelui, wel iets met ons gebeuren om ons voor die stralende toekomst geschikt te maken en ons erin te kunnen laten delen.

De gestorvenen zullen worden opgewekt in onvergankelijkheid - schrijft Paulus.
Maar niet iedereen zal sterven.
Als Christus komt en Gods nieuwe Rijk aanbreekt, zullen er gelovigen zijn die die komst in levende lijve zullen meemaken.
Zij kunnen dus niet worden opgewekt.
Levende mensen kunnen immers niet opstaan uit het graf.
Dat betekent dus, dat zij bij de komst van Christus nog steeds vlees en bloed zijn.
Maar als zodanig kunnen zij geen deel hebben aan dat Rijk.
Dat is onmogelijk.
Willen ook zij deel uitmaken van dat Rijk, dan zal er ook met hen iets moeten gebeuren.
Iets waardoor zij van hun vergankelijkheid ontdaan en verlost worden.

Dat zal ook inderdaad gebeuren.
De gelovigen die de komst van Christus in levende lijve meemaken, zullen op dat moment veranderd worden.
Ze zullen een verandering ondergaan, waardoor zij van de vergankelijkheid bevrijd worden en geschikt gemaakt worden voor het onvergankelijke Rijk van God.
Dat zal gebeuren in een fractie van een seconde, in een flits.
Zo weinig tijd heeft God nodig om in ons mensen de grootste verandering te voltrekken, die een mens maar kan ondergaan: die van vergankelijkheid naar onvergankelijkheid.
Het zal gebeuren bij de laatste bazuin.

Zo zal het, broeders en zusters, jongens en meisjes, straks gaan.
Zo móet het gaan.
Wij, vergankelijke mensen, moeten onvergankelijkheid aandoen als een kleed.
Dat móet. Het kan niet anders.
We zullen immers in de opstanding het beeld van Christus dragen.
Onze fantasie is te klein om dat ten volle te kunnen beseffen.
Nu zijn we nog sterfelijk, onderworpen aan de macht van de dood.
Maar straks - als Christus - onsterfelijk.
We zullen de dood overwinnen.
Niet uit eigen kracht - want dat kunnen wij niet.
Maar God geeft ons de overwinning door Christus Jezus, zijn Zoon.
Hij heeft de zonde weggenomen, en daarmee de angel / de prikkel van de dood.

Er zijn, broeders en zusters, jongens en meisjes, heel wat dingen die je in dit leven uit balans en aan het wankelen kunnen brengen.
We weten daar alles van.
Van die dingen, die op je afstormen als een vloedgolf en alles wat je lief is dreigt mee te sleuren.
Maar als dat gebeurt, grijp je dan vast aan die toekomstbelofte van God.
Als de nacht je dreigt te overweldigen, oriënteer je dan op het lichtbaken van het komende rijk van God.
Dan houdt je het vol. Dan ga je door.
Want dan weet je: het is niet zinloos.
Al mijn moeite en inspanning en inzet voor het werk van de HERE is niet voor niets.
Het heeft waarde. Eeuwigheidswaarde.

"Want dit vergankelijke moet onvergankelijkheid aandoen en dit sterfelijke moet onsterfelijkheid aandoen."

Ik denk, broeders en zusters, jongens en meisjes, dat het in de gemeente van Korinthe heel stil is geworden.

Iedereen had er zo zijn en haar huiswerk aan.

Per saldo zijn die beloften van God ... vertroostend.

Hopeloos en opgegeven en zinloos zijn geen woorden, die je in het Evangelie tegenkomt.

't Is goed dat u dat weet.

't Is goed dat u daar ook uit leeft.

Nu en voor altijd. Voor eeuwig.

God maakt eens ... alle dingen nieuw!

*

En crematie dan?

Christus heeft voor ons het graf geheiligd.

Hij heeft dat graf voor ons ... apart gezet.

Hij heeft het gereinigd van zonde, van gebrokenheid en de dood.

Een christen hoort naar mijn idee daarom begraven te worden, zoals die graankorrel in de aarde.

Immers er wordt gezaaid.

Er wordt gezaaid in oneer.

Maar er wordt opgewekt in heerlijkheid.

Straks, op de dag van de opstanding uit de dood

- een nieuw lichaam;

- een nieuwe toekomst;

- een leven zonder einde.

Amen!

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Haarlem 13 januari 2002

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !